

a úlohou ministerskej rady monarchie, otázkami správnej súdnej právomoci v Rakúsku od r. 1867, Československu od r. 1918 - 1938 a od r. 1945 - 1951, formovaním administratívnej jurisdikcie v jednotlivých krajinách, vysokoškolskou správou a autonómiou univerzít, otázkami dejín administratívnej tutely a vývoja odvetví odbornej správy.

Z československých účastníkov sa na konferencii aktívne zúčastnili akademik Š. L u b y, ktorý predložil rozsiahly referát o dejinách zodpovednosti štátu za nesprávny výkon správy; L. B i a n c h i, vypracoval referát na tému "Vzťahy štátnej správy a samosprávy v buržoáznej ČSR"; L. H u b e n á k sa dotýkal problematiky administratívnych metód pro potlačování robotníckeho hnutia v buržoáznej ČSR; K. M a l ý skúmal otázku samosprávy v politike českého meštianstva v druhej polovici 19. storočia; K. U r b a n o v á - Z á v a c k á sa zaoberala otázkami, ktoré sa dotýkali problematiky postavenia ministerstva pre správu Slovenska. Problematiku rozvoja českej vedy o správnom práve na pražskej universite v druhej polovici 19. storočia rozpracoval V. U r f u s. K problematike postavenia Najvyššieho správneho súdu v Československu predniesol diskusný príspevok J. K a r p a t. O tendenciách centralizácie správy štátov medzi dvomi svetovými vojnami i o otázke tradícií v organizácii správy predniesla diskusný príspevok Š. M e r t a n o v á.

Okrem plodnej diskusie a výmeny názorov treba vedecký prínos konferencie vidieť aj v tom, že vyše 40 referátov a diskusných príspevkov z oblasti závažnej problematiky dejín správy v strednej Európe, bude publikovaných vo forme dvojzväzkového zborníku v cudzích jazykoch v sérii *Studia iuridica auctoritate Universitatis Pécs publicata*.

Mertanová

Poľská konferencia o autoritatívnych režimoch v medzivojnovom období

Ústrednou témou konferencie, ktorú usporiadal Historický ústav Poľskej akadémie vied v dňoch 2. a 3. decembra 1971, bol vznik a vývoj autoritatívnych režimov v strednej a východnej Európe v rokoch 1918-1938. Na konferencii odznelo osem referátov a vyše tridsať diskusných príspevkov. Zúčastnili sa jej poľskí historici a právni historici a hostia z ČSSR a MĽR.

Samotné referáty si nekládli za cieľ priniesť hotové uzavreté problémy, ale chceli podnietiť diskusiu, ktorá bola skutočne rôznorodá a bohatá. Zaujímavou črtou všetkých referátov bol široký záber po celej

problematike, odvážne porovnávanie vývoja v strednej Európe s vývojom nielen s ostatnými európskymi štátmi, ale aj so štátmi na ostatných kontinentoch. Treba na tomto mieste upozorniť na doterajšie výsledky bádania dosiahnuté v tomto smere českými, slovenskými a maďarskými historikmi (mám na mysli konferenciu z 25.-27. 10. 1966 v Bratislave - zborník "Príspevky k dejinám fašizmu v Československu a v Maďarsku", Vyd. SAV Bratislava 1969) a na výsledky medzinárodných podujatí, publikované v časopise "Revue d'histoire de la deuxième guerre mondiale", vychádzajúci v Paríži (najmä č.40-Occupation allemande en Pologne a č. 52- La Tchécoslovaquie pendant la guerre) a v zborníkoch.¹⁾

Všeobecný úvodný referát mal J. Ž a r n o w s k i. A. A j n e n k i e l hovoril o vývoji ústavných systémov, J. T o m a s z e w s k i o hospodárskych pomeroch, W. B a l c e r a k o vplyve medzinárodnej situácie na vnútropolitické pomery, M. K ó z m i ň s k i o nacionalizme a o menšinovom probléme, R. R y s z k a o fašizme ako systéme vlády, P. Ž o s s o w s k i o ideológiách diktatúr a H. B u Ÿ h a k o úlohe armád v diktatúrach.

A. B a r t l o v á z Historického ústavu SAV mala koreferát k otázke vplyvu poľských politických strán na politické dianie na Slovensku. L. B i a n c h i z Ústavu štátu a práva SAV vo svojom vystúpení upozornil na nebezpečenstvo a úskalía mechanického porovnávanía vonkajších znakov stredo- a východoeurópskych diktatúr. V. P e š a z Ústavu československých a svetových dejín ČSAV, pobočka v Brne, varoval pred idealizovaním buržoáznej demokracie za prvej ČSR. Maďarský historik M. S t i e r referoval o dnešnom stave bádania a hodnotenia horthyovského režimu v Maďarsku.

Je zásluhou Historického ústavu PAN, že takéto vedecké podujatie zorganizoval a prizval i zahraničných hostí. Bude skutočne záležať od stupňa rozpracovanosti jednotlivých národných historiografií, nakoľko sa v budúcnosti nadhodené otázky dostanú k syntetickému spracovaniu a k fundovanejšiemu záverom. Výskum treba založiť na medzinárodnej spolupráci. Usporiadatelia vydajú materiály konferencie v osobitnom zborníku, pod názvom: "Réžimy autorytarne w Europie środkowej w latach miedzywojnennych."

Bianchi

¹⁾ Nacistická okupace Evropy I.-IV. svazek, Sborník referátů III. mezinárodního kongresu dějin evropského odboje v Karlových Varech v září 1963, Naše vojsko, Praha 1966.